

PRZEPAŚĆ SIĘ (10) *vb pf*

się (8), się (2).

e *jasne*; w *inf i fut a jasne*; [-pãdł], -padł-.

inf przepaść się (1). ◇ *fut 3 sg* przepadnie się (1). ◇ *3 pl* przepadną się (1). ◇ *praet* [3 *sg m* przepadł się.] *f* przepadła się (3), [jest się przepadła]. ◇ *3 pl m an* przepadły się (1). [subst przepadły się.] ◇ *plusq 3 sg f* była się przepadła (1). ◇ *con 3 sg f* by się przepadła (1). *n* bodąj się przepadło (1).

Sł stp notuje, Cn: przepadło się, Linde XVI w. s.v. przepaść.

1. *Pęknąc, złamać się, rozpaść się; findi PolAnt, Cn; crepare, dehiscere, dirumpi, dissilire, faticere, faticisci, frangi, hiare, hiascere, hiscere, rumpi Cn (6) : TALancia Spártáńfka/ gdy lyn z bitwy przybiegł/ Pytála/ co lie sftáło z ludźmi/ á ten iey rzekł. Ze wlyzycy poráženi/ tá kámień popádłá/ Dála mu w łeb/ áz fkorá ná nim lie przepádłá. RejZwierz 46v; Miecze wyięli/ łuki náložyli/ Aby vbogie/ y dobré niłzczyli: Ale ich miecze w ichże fercá wpádna/ A łuki w ręku lámy fye przepádna. KochPs 53; KochSz B3; Boday fye przepádło To twoie zwiérciádło: Bo tobą fzali/ á ty fye nie czuiefz/ Dawno fye nie fwéy twarzy przypátruiefz. KochPieś 22; ZbylPrzyg B2v; [Gdy fię kołcz przepadnie v konia od nieczego/ lecz gi tak/ przeżyży gorącym żelazem na przeciw onemu miefczu [...] SprLek C2].*

Fraza: »przepadnie się na łbie skora« = ktoś dostanie po głowie (1): Drugi też z kiyem wendruie Kury po wliách popifuiie Więc też czáfem miałto kurá Przepádniefie ná łbie fkorá RejRozpr F3.

[*Zwrot: »przepaść się na dwoję« = findi in duo PolAnt: CzechNT Matth 27/51; a broniąc fię [Albrecht] Czechom/ miecz mu fię przepadł ná dwoję/ y iufz fię nie miał czym bronić/ áz mu Krupfki mieczá dodał StryjKron 664 (Linde s.v. przepaść).]*

2. *Zapaść się, wpaść gdzieś (1) :*

Zwrot: »do piekła się przepaść« (1): Wielki dżiw/ iz fię oná kráina/ gdzie fię ci Smokowie łegli/ zaráz do piekła nieprzepádłá. PowodPr 33.

3. [*Oderwać się, zerwać się:*

Zwrot: »z powroza się przepaść«: A thes lampa nawyelebnyeyssa przerzeczonego kosciola wtenczas barzo zwielkiego y mocznego powroza gest ssie przepadła y złomyła. SprChęd 103.]

4. *Zniknąć, przestać istnieć; zostać unicestwionym (2) : Ktorego [papieża Grzegorza] kiedyby fluchác chćieli/ á iemu wierzyć dawnoby fię z tą fwoią ftolicą [tj. Rzymem] przepaść mušieli. NiemObr 60; [in exemplum subversionis Sodome (et Gomorrhe) rownye yako fze fthalo w ffodomye wgomorze/ ktore fze przepadly TomZbrudzBrul Deut 29/24].*

a. *Umrzeć (1) :*

Zwrot: »dobrze [= omal] się nie przepaść [od czego]« (1): [Sara] dobrze lie byłá nye przepádła czáfu yednego/ od kłopotu á fráfunku/ gdy yey dzyewká ná oczy wyrzucála nyefcżęcycye/ ktore od mężow myála/ á iz po nyey rodzicy żadnego lie płodu nye fpodzyewáli. GliczKsiąż C2.

5. *Schudnąć, zmarnieć (o zwierzętach) (1) : (did) Málztálerz s Pánem. (-) Pánie konie lie przepádly/ Y wczorá owlá nie iádly/ Ażem im był po fnopku dał RejZwierc 235v.*

Synonimy: 1. puknąć, rozsiesć się, złamać się, złomić się; 4. przeminąć, skończyć się, ustać, zniknąć; a. umrzeć.

Formacje współrdzenne cf 2. PAŚĆ.

